

В. А. Міненко,
к. держ. упф., доц., доц. каф. управління персоналом
і економіки праці, Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України

РЕГІОНАЛЬНІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАЙНЯТОСТІ І БЕЗРОБІТТЯ

Узагальнено теоретичні підходи до формулювання сутності та змісту методів державного регулювання зайнятості і безробіття населення. Визначено тенденції застосування активних і пасивних методів державного регулювання на регіональному ринку праці в умовах глобалізації.

Theoretical approaches are generalized to formulation of essence and maintenance of methods of the state adjusting of employment of population and unemployment. The tendencies of application of active and passive methods of the state adjusting are definite at the regional market of labour in the conditions of globalization.

Ключові слова: методи державного регулювання зайнятості і безробіття, регіональний ринок праці, глобалізація.

Key words: methods of the state adjusting of employment and unemployment, regional labour-market, globalization.

ВСТУП

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку країни і її адаптації до світового економічного простору виникає необхідність подальшого теоретичного дослідження, практичного вдосконалення, впровадження механізмів регулювання ринку праці і зайнятості на всіх рівнях управління. Особливого значення набувають ці проблеми на регіональному рівні.

У роботах вітчизняних вчених, таких як: Васильченко В.С., Петюх В.М., Завіновенко Г.Т., Шевченко Л.С. та інші, значна увага надається дослідженню активних і пасивних методів регулювання ринку праці. Так, Васильченко В.С. вважає, що активна політика — це спрямування дій на підвищення конкурентоспроможності робочої сили і розширення сфери докладання праці з метою запобігання безробіттю і збільшення чисельності зайнятих. Активні заходи державної політики, як вважає автор, — це комплекс організаційно-економічних і правових дій, що безпосередньо впливають на зміну співвідношення попиту і пропозиції робочої сили [1, с. 141]. Пасивну політику держави автор розглядає як реєстрацію та облік безробітних, організацію системи надання допомоги по безробіттю; здійснення як грошових, так і негрошових форм підтримки безробітних і членів їх сімей, котрі знаходяться на їх утриманні. [1, с. 148].

В.М. Петюх вважає, що активна політика на ринку праці — це комплекс методів і заходів, націлених на сприяння найшвидшому поверненню безробітних до активної праці. Активні методи та заходи, на його думку, являють собою

сукупність методів і заходів щодо створення додаткових сфер зайнятості (структуризація економіки, додаткові робочі місця на державних підприємствах субсидування створення нових робочих місць у приватному секторі, створення умов для іноземного інвестування, організація суспільних робіт, створення умов для само зайнятості громадян тощо) [3, с. 139]. На думку автора, при пасивній політиці в країні формується "ринковий" патерналізм, в умовах якого держава бере на себе відповідальність за стан працівників і роботодавців на ринку праці. До пасивних методів і заходів регулювання зайнятості він відносить асигнування коштів на часткове відшкодування безробітним їхніх втрат у доходах, а саме: реєстрацію осіб, що шукають роботу; визначення розміру допомоги по безробіттю; організацію системи подання допомоги по безробіттю; впровадження негрошових форм підтримки безробітних та їх сімей тощо [3, с. 141—142].

До активної політики держави на ринку праці Л.С. Шевченко відносить: створення систем служб зайнятості, служб соціальної допомоги молоді; сприяння створенню нових робочих місць у державному секторі, у тому числі шляхом організації громадських робіт; стимулювання розвитку приватного малого та середнього підприємництва як джерела робочих місць; надання позик безробітним для заснування підприємницької діяльності та інші. [6, с. 244]. Пасивна політика на ринку праці, вважає Л.С. Шевченко, реалізується за допомогою двох основних методів:

— введення трудової повинності, тобто фінансової державою системи, що зобов'язує безробітних займати

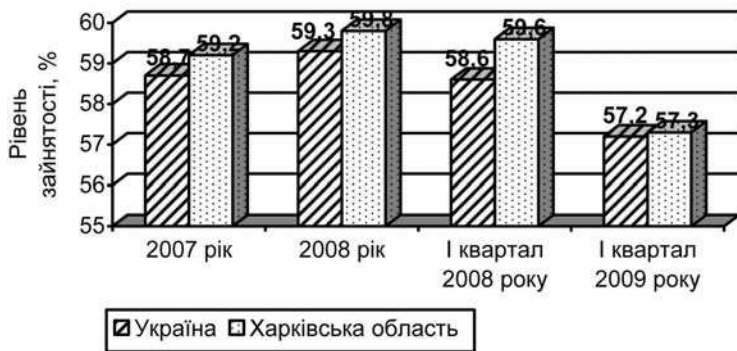

Рис. 1. Рівень зайнятості населення України та Харківської області

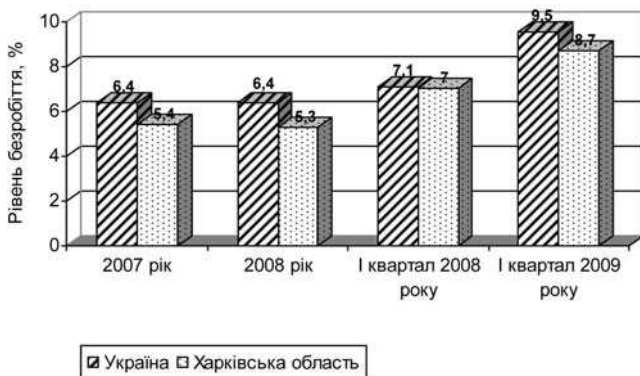

Рис. 2. Рівень безробіття населення України та Харківської області

чітко визначені робочі місця або мати певний вид трудової діяльності;

— введення допомоги для безробітних за рішенням центральних урядів та місцевої влади [6, с. 261].

Метою даної статті є узагальнення теоретичних підходів до формування сутності, змісту методів державного регулювання зайнятості населення і безробіття та визначення тенденцій їх застосування на регіональному ринку праці в умовах глобалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ

Аналіз точок зору наведених вище авторів відносно застосування методів пасивної політики держави в регулюванні ринку праці зайнятості дає змогу їх узагальнити і зробити висновок, що незалежно від різних формулювань цих авторів пасивної політики, основна її сутність зводиться до того, що пасивна політика держави в сфері зайнятості передбачає відповідальність державних органів влади різних рівнів за становище найманих працівників і ро-

Таблиця 1. Динаміка чисельності незайнятих громадян, які знаходяться на обліку служби зайнятості протягом року в середньому по Україні і Харківській області (2006—2008 роки) [2, 5]

	2006	2007	2008	2008 р. у %	
				2006	2007
Україна (тис. осіб)	2700,4	2419,9	2500,7	92,6	103,3
Харківська область (тис. осіб)	145,4	132,2	136,0	93,5	103,0

ботодавців на ринку праці. Поряд з цим, до пасивних державних методів регулювання ринку праці і зайнятості відносяться: реєстрація та облік безробітних; організація системи надання допомоги (як грошової, так і негрошової) по безробіттю та інші.

Головними провідниками активної політики держави на ринку праці в економічно розвинутих країнах є служби зайнятості (працевлаштування), які мають, як правило, багаторівневу структуру.

Як свідчать дослідження, однією з найбільш успішно функціонуючих державних служб працевлаштування на Заході вважається національна система Франції, яку очолює Національне агентство зайнятості. До його складу входить структурний підрозділ Міністерства праці, зайнятості і професійної підготовки та регіональні, департаментські і місцеві (локальні) відділення Агентства. Основними функціями агентств зайнятості є: надання інформації про стан ринків праці; надання послуг з професійної орієнтації, робота з найуразливішими на ринку праці категоріями населення, пропозиція робочих місць за кордоном та інше.

Паралельно з Національним агентством зайнятості — працевлаштуванням спеціалістів займаються ще дві організації: Асоціація зайнятості управлінських працівників, які спеціалізуються на вивченні попиту і пропозиції трудових послуг управлінців, а також Асоціація зайнятості управлінських працівників, інженерів і техніків у сільському господарстві, яка концептує свою діяльність лише у сільсько-господарській галузі. На нашу думку, така спеціалізація роботи служб зайнятості сприяє більш кваліфікованому і оперативному управлінню процесами в сфері зайнятості.

Діяльність служб зайнятості в Україні, як свідчать дослідження, спрямована в основному на підтримку безробітних, тобто пасивну політику, і в значно меншій мірою — на сприяння і створення умов для працевлаштування безробітних. Основні методи державного регулювання ринку праці напрями роботи державної служби зайнятості, які характерні для всіх її рівнів в Україні, можна простежити на прикладі Харківського обласного Центру зайнятості.

Стан ринку праці у Харківській області в сучасних умовах визначається загальним станом економіки країни, зокрема: спадом виробництва, структурним регресом, складністю в інвестиційній і фінансово-кредитній сфері, появою значної кількості безробітних, тобто кризовим станом.

Світова фінансова криза, яка почала проявлятися в Україні наприкінці 2008 року, не суттєво вплинула на стан зайнятості в 2008 році та I півріччя 2009 року, про що свідчить тенденція динаміки рівня зайнятості та безробіття згідно матеріалів обстеження населення з питань економічної активності 2007—2008 років та перших кварталів 2008—2009 років (рис. 1, 2).

Рівень зайнятості населення у Харківській області у 2008 році склав 59,8%, що на 0,6 відсоткових пункти більше порівняно з 2007 роком (59,2%), у I кварталі 2009 року цей показник склав 57,3% (по Україні в цілому — 57,2%). Серед регіонів країни, як і у попередні роки, за абсолютною чисельністю зайнятих Харківська область посідає четверте місце, поступаючись лише Донецькій, Дніпропетровській областям та м. Києву.

Рівень безробіття в області, визначений за Методологією МОП, населення віком 15—70 років склав у

2007 році — 5,4%, у 2008 році — 5,3%, у I кварталі 2009 році — 8,7% (в середньому по Україні відповідно: 6,4%; 6,4% і 9,5%, в країнах Євросоюзу — 8,5%). Тобто, світова фінансова криза вплинула на показники зайнятості та безробіття як в цілому по Україні, так і у Харківській області. Водночас рівень безробіття на ринку праці області є значно меншим, ніж в середньому по країні, а рівень зайнятості — вищим.

Так, динаміку чисельності незайнятих громадян, які знаходяться на обліку у службі зайнятості, характеризують наступні дані (табл. 1).

Дані таблиці свідчать, що як в середньому по Україні, так і в Харківській області чисельність незайнятих громадян, які знаходились на обліку в службі зайнятості протягом року, у 2008 році порівняно з 2006 роком зменшилась, а порівняно з 2007 роком збільшилась відповідно: на 3,3% і 3%.

У той же час, аналіз кількості зареєстрованих безробітних в Харківській області за перше півріччя 2009 року порівняно з першим півріччям 2008 року свідчить про те що, темпи їх росту значно зросли (табл. 2).

Наведені дані підтверджують, що вплив світової фінансової кризи на ринку праці області відчутно проявляється уже в першій половині 2009 року.

Послугами служби зайнятості за шість місяців 2009 року скористалися 85,2 тисячі незайнятих трудовою діяльністю громадян. Офіційний статус безробітних серед зазначеної категорії мали 36,6 тисячі осіб, що на 20,6% більше, ніж за цей період у 2008 році. Зросла за цей час на 63,5% кількість безробітних з економічних причин: на 35,9% — збільшилась кількість безробітної молоді до 35 років, до категорії яких в основному відносяться випускники закладів освіти. Чисельність зареєстрованих безробітних, які мешкають у сільській місцевості, за перше півріччя 2009 року порівняно з першим півріччям 2008 року зросла на 0,3%. Більше половини зареєстрованих безробітних — це жінки, за цей час їх кількість зросла на 11,1%, а кількість осіб, які потребують особливого соціального захисту і зареєстровані в службах зайнятості в області, — збільшилась на 10,0%.

Як свідчить аналіз, продовжує зберігатися значна диференціація рівня зареєстрованого безробіття по регіонах області: станом на 1 липня 2009 року він коливається від 0,7% — у Харківському районі області, до 7,3% — у Борівському. На 1 жовтня 2009 року рівень зареєстрованого безробіття в Харківському районі склав — 0,52%, у Борівському — 6,42%. Ці дані підтверджують необхідність постійного моніторингу і державного регулювання процесів у сфері ринку праці.

Основними методами сприяння зайнятості населення є активна політика. В Харківській області, як і в інших областях країни, до активних заходів сприяння зайнятості населення відноситься діяльність служби зайнятості щодо надання населенню інформаційних, профорієнтаційних послуг, створення банку вакансій та пошук підходящої роботи, працевлаштування незайнятих трудовою діяльністю громадян, в тому числі неконкурентоспроможних верств

Таблиця 2. Кількість зареєстрованих безробітних в службі зайнятості Харківської області на 1 липня 2008 і 2009 роках [2, 5]

	Кількість зареєстрованих безробітних на 1 липня (осіб)		2009 у % до 2008 року
	2008 рік	2009 рік	
Безробітні – всього із них:	30322	36649	120,6
— жінки	19012	21125	111,1
- молодь у віці до 35 років	9357	12716	135,9
— особи, які потребують особливого соціального захисту	5556	6113	110,0
— вивільнені з економічних причин	2052	3355	163,5
— особи, які проживають у сільській місцевості	10776	10803	100,3

населення на заброньовані робочі місця, сприяння в започаткуванні підприємницької діяльності, надання роботодавцям дотацій для працевлаштування безробітних; організація для незайнятого населення професійного навчання, тимчасових громадських робіт.

Так, за даними Харківського обласного Центру зайнятості, у 2008 році активними заходами було охоплено — 98,8 тисячі осіб, або 72,7% чисельності осіб, що перебували на обліку, порівняно з 2001 роком їх кількість зросла на 33,2 тисячі осіб, або на 51%, у тому числі за рахунок:

- чисельності працевлаштованих — на 19,8 тисячі осіб;
- чисельності осіб, які отримали професійне навчання, — на 8,2 тисячі осіб;
- чисельності осіб, зайнятих на громадських роботах — на 5,1 тисячі осіб.

Якщо у 2001 році за сприяння центрів зайнятості області було працевлаштовано 39,7 тисячі осіб, що перебували на обліку, то у 2008 — 59,5 тисячі осіб, тобто їх чисельність за цей час збільшилась майже на 50%. Рівень працевлаштування незайнятого населення в цілому у Харківській області склав у ці роки відповідно: 28% і 43,7%.

Активними формами сприяння зайнятості в області станом на 1 жовтня 2009 р. охоплено 52,2 тисячі осіб, або кожен другу особу, яка перебувала на обліку. За 9 місяців у 2009 році працевлаштовано 32,6 тисячі незайнятих громадян, або 32% загальної чисельності незайнятого трудовою діяльністю населення. Кожного третього безробітного було працевлаштовано на підприємства сільського та лісового господарства, мисливство, п`ятого — в торгівлі, на підприємствах з ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, на підприємства переробної промисловості. Серед працевлаштованих жінки становили — 46,7%, молодь у віці до 35 років — 44,9%.

До активних заходів держави в регулюванні ринку праці і зайнятості населення відносяться професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації незайнятих громадян та професійна орієнтація.

Як вказує В.С.Васильченко, в Німеччині, Швейцарії, Франції, Італії, Великобританії та інших розвинутих краї-

нах більше ніж половина безробітних охоплена даними видами активних заходів. Вважається, що за трудове життя (30—40 років) робітник повинен здобути не менше трьох-чотирьох професій для того, щоб бути конкурентоспроможним на ринку праці [1, с. 145].

Протягом 2008 року в Харківському центрі зайнятості діяло 7,1 тисячі договорів з навчальними закладами, згідно яких проходили навчання 15,4 тисячі безробітних, що на 1,9 тисячі осіб більше, ніж у 2007 році, рівень охоплення професійним навчанням становив 15,8% від загальної чисельності безробітних громадян, які перебували на обліку в службі зайнятості (проти 14% у 2007 році). Із загальної кількості безробітних осіб, які проходили профнавчання, 60,2% були жінки, молодь у віці до 35 років склала — 39,5%. Найбільша частка безробітних, які були охоплені послугами профнавчання, — це особи, які мали робітничі професії (50,7%), службовці — 35%, особи, що не мали професії або займали такі місця, що не потребували спеціальної професійної підготовки, складала — 14,4%.

За 9 місяців 2009 року за направленням служби зайнятості у навчальних закладах області усіх типів професійне навчання проходили майже 10 тисяч безробітних, із яких за сприянням служби зайнятості та самостійно працює 63% безробітних.

Як свідчить аналіз, в області важливим напрямом роботи служби зайнятості є такий метод активного державного впливу на зайнятість, як організація громадських оплачуваних робіт.

Громадські роботи існують у всіх розвинутих країнах світу. Їх місце і роль визначаються економічною політикою держави, позиціями і співвідношенням держави та приватного секторів економіки, фазою ділової активності та багатьма іншими факторами, індивідуальними для кожної країни.

У рекомендаціях Комісії з питань зайнятості країн ЄС організація громадських робіт у сфері соціальних послуг та в області захисту навколишнього середовища розглядається як одна із головних для скорочення зростаючого безробіття в регіоні.

Особливо багато додаткових робочих місць для безробітних створюється в країнах із соціально-демократичною моделлю ринкового господарства — Швеції, Фінляндії, Норвегії, а також Бельгії та Нідерландах, де частка на організацію громадських робіт у всіх державних витратах безпосередньо на ринок праці складає 16—23% [6, с. 249].

Організація громадських робіт як один із активних методів державного регулювання ринку праці й одночасно напрям роботи державної служби зайнятості в Харківській області одержала значний розвиток. Так, як свідчить аналіз, центром зайнятості області протягом 2008 року для проведення громадських робіт укладено з підприємствами 1,5 тисячі договорів на 44,1 тисячу тимчасових робочих місць. Найбільша кількість таких робочих місць організована на підприємствах державного управління — майже 17 тисяч робочих місць, або 38,5% загальної кількості; 7,6 тисячі робочих місць (17,3%) — на підприємствах, які здійснюють комунальні та індивідуальні послуги; 6,3 тисячі робочих місць (11,9%) — в закладах охорони здоров'я та соціальної допомоги.

Протягом 2008 року до громадських робіт залучено 23,9 тисяч незайнятих громадян. Рівень охоплення безробітних цими роботами склав, в цілому, по області 17,6% проти 16,6% у 2007 році. У 2008 році збільшено обсяги громадських робіт в сільському господарстві, на підприємствах переробної промисловості, в торгівлі, органах дер-

жавного управління. В цілому, по області на громадських роботах протягом 2008 року відпрацьовано 302,4 тисячі людино-днів, середня тривалість участі одного безробітного на цих роботах склала 13 днів.

Аналіз заходів активної політики свідчить, що як в Україні в цілому, так і, зокрема, в Харківській області самозайнятість населення як активний вплив держави на зайнятість, не знайшла широкого розвитку. Як вказує В.С. Васильченко, самозайнятість населення — це зайнятість громадян суспільно-корисною діяльністю, яка здійснюється не за наймом і дає працівникові дохід [1, с. 147]. На думку О.В.Позняка, під самозайнятістю розуміється як індивідуальна, так і суміжний різновид зайнятості — діяльність, яка пов'язана з докладанням праці на мікропідприємствах (з кількістю зайнятих до 50 осіб). Він вважає, що державна політика сприяння самозайнятості має виходити з того, що розвиток її є засобом вирішення соціальних проблем, а не економічного зростання. Одним з її головних напрямів є комплекс заходів щодо виведення її з "тіні" [4, с. 167—171].

Недостатньо, на нашу думку, використовуються і такі методи активного впливу держави на зайнятість, як гнучкі форми зайнятості; подальший розвиток і розширення обсягів обслуговування інфраструктури пріоритетних галузей господарства області, які є конкурентоспроможні в умовах адаптації України до СОТ.

Пасивні методи державного регулювання ринку праці в сфері зайнятості населення в Харківській області, як і в цілому по Україні, направлені на організацію системи надання допомоги по безробіттю, здійсненню як грошових, так і негрошових форм підтримки безробітних і членів їх сімей, котрі знаходяться на їх утриманні.

Так, динаміка матеріальної допомоги по безробіттю незайнятих трудовою діяльністю громадян області, які знаходились на обліку в центрі зайнятості, характеризуються наступними даними (табл. 3).

Кількість осіб, які одержали допомогу по безробіттю, у 2008 році порівняно з 2004 роком зменшилась на 22,3%, а порівняно з 2007 роком — на 1,7%.

Середньомісячна чисельність безробітних, які одержували допомогу по безробіттю у 2008 році, склала 29,1 тисячі осіб, що на 13,4% менше за попередній рік. Матеріальне забезпечення в формі допомоги по безробіттю одержали майже 80 тисяч безробітних, що на 1,7% менше показника 2007 року. Впродовж 2008 року поступово зростає середньомісячний розмір допомоги по безробіттю — склав 484,4 гривні і зріс порівняно з 2007 роком на 46,6%. Станом на кінець 2008 року майже 71% безробітних отримували допомогу по безробіттю нижче мінімальної заробітної плати (605 грн.) і 28,5% безробітних одержували мінімальний розмір допомоги — 360 гривень, що складає 57,6% законодавчо встановленого мінімального рівня і 53,8% законодавчо встановленого прожиткового мінімуму для працездатної особи (669 гривень).

Аналіз пасивних методів державного регулювання зайнятості і безробіття (виплата допомоги у зв'язку з безробіттям) свідчить, що на їх долю в середньому на рік приходить від 60 до 72% загальної суми витрат, яка передбачена для реалізації активної і пасивної політики на ринку праці в Харківській області. У той же час, за розміром допомоги по безробіттю більше 70% незайнятих трудовою діяльністю осіб та біля 5% членів безробітних сімей, які перебували на обліку в службі зайнятості, отримали допомогу нижче мінімальної заробітної плати, а біля 30% осіб цих категорій отримали мінімальну допомогу у розмірі — 360 гривень.

Однак, як свідчить досвід розвинутих країн, найефективнішим соціальним захистом незайнятих громадян є надання робочих місць усім бажаючим працювати, отже перевагу в більшості країн віддають активним заходам, спрямованим на розширення сфери докладання праці.

Аналіз існуючих методів регулювання зайнятості і безробіття свідчить про те, що вони не відповідають сучасним вимогам. Адаптація України до СОТ в умовах глобалізаційних процесів і процесів, пов'язаних з світовою фінансовою кризою, потребує, поряд з існуючими, нових підходів і методів регулювання зайнятості і безробіття. На нашу думку, для забезпечення більш дієвого і своєчасного впливу державних органів на зайнятість і безробіття доцільно впровадити в практику такий метод регулювання, як логістико-орієнтований метод менеджменту.

Сутність логістико-орієнтованого методу регулювання зайнятості населення і безробіття полягає в формуванні обґрунтованої державної системи поточно-тактичних, стратегічних регуляторних задач і дій в сфері ринку праці з врахуванням особливостей розвитку економіки в регіоні, реалізація яких буде сприяти забезпеченню збалансованості попиту і пропозиції конкурентоспроможної робочої сили.

ВИСНОВКИ

Таким чином, проведені дослідження методів регулювання зайнятості і безробіття в регіоні в контексті глобалізаційних тенденцій регіонального розвитку дали змогу зробити теоретичні узагальнення, виявити особливості їх застосування на прикладі Харківської області, сформулювати висновки та пропозиції, які полягають у наступному:

- найвищої ефективності використання сукупності універсальних та спеціальних методів, які застосовуються органами влади при здійсненні функцій державного регулювання зайнятості і безробіття, як на рівні країни, так і окремого регіону, можна досягти за умови підвищення перспективного і оперативного впровадження управлінських рішень в процесі розробки, прийняття та реалізації активної політики на ринку праці;

- універсальні та спеціальні методи активного впливу держави на зайнятість і безробіття широко застосовуються в Харківській області, у тому числі: діяльність державної служби зайнятості щодо надання населенню інформаційні, профорієнтаційні послуги, створення банку вакансій та пошук підходящої роботи, працевлаштування незайнятого трудовою діяльністю громадян, в тому числі неконкурентоспроможних верств населення на заброньовані робочі місця; сприяння в започаткуванні підприємницької діяльності; надання роботодавцям дотацій для працевлаштування безробітних; організація для незайнятого населення професійного навчання та тимчасових громадських робіт;

- витрати на пасивні методи регулювання зайнятості і безробіття в області (як і в інших регіонах країни) значно перевищують витрати на методи активної політики. Так, у 2000 році — витрати на пасивні заходи склали 66%, на активні — 14% від загальної суми витрат, спрямованих на

Таблиця 3. Охоплення безробітних матеріальним забезпеченням в Харківській області у 2004—2008 роках [2, с. 191]

Рік	Одержали допомогу по безробіттю	
	Осіб	У % до загальної кількості безробітних
2004	104302	84,5
2005	99580	83,9
2006	90356	84,9
2007	81371	84,3
2008	79983	81,6
2009 (9 міс., тис. осіб)	67,0	-

державне регулювання зайнятості і безробіття; у 2005 році відповідно: 50% і 25%; у 2009 р. це співвідношення складо відповідно: 72% і 15%;

- необхідно довести відсоток витрат на активні методи державного регулювання зайнятості і безробіття в області до рівня витрат (або близького до нього) розвинутих країн. Замість 14—20% — в області до 40—50% — в розвинутих країнах, що буде сприяти підвищенню зайнятості населення, зростанню ВВП та покращенню життя;

- для задоволення поточних потреб в кваліфікованій робочій силі, в умовах адаптації України і, зокрема, Харківської області до світового економічного простору слід орієнтувати систему підготовки кадрів на створення конкурентоспроможної робочої сили, яка б відповідала міжнародним стандартам і задовольняла попит конкурентоздатних галузей господарства області (авіакосмічної, виробництво парових турбін, бронетехніки, електромашинобудівної та сільського господарства);

- поряд з існуючими методами, існує потреба у впровадженні в практику державного регулювання зайнятості і безробіття логістико-орієнтованого методу регулювання, сутність якого полягає в формуванні обґрунтованої державної системи поточно-тактичних, стратегічних регуляторних задач і дій в сфері ринку праці з врахуванням особливостей розвитку економіки регіону, реалізація яких буде сприяти забезпеченню збалансованості попиту і пропозиції конкурентоспроможної робочої сили, скороченню безробіття.

Література:

1. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості: навч. посіб. / В.С.Васильченко. — К.: КНЕУ, 2003. — 252 с.
 2. Моніторинг ринку праці та соціального захисту незайнятого населення Харківської області у 2008 році: [аналітико-статистичний зб.] / Харк. обл. центр зайнятості. — Х., 2009. — 197 с.
 3. Петюх В.М. Ринок праці: навч. посіб. / В.М.Петюх. — К: КНЕУ, 1999. — 288 с.
 4. Позняк О.В. Розвиток самозайнятості в Україні на сучасному етапі. Соціальні пріоритети ринку праці в умовах структурної модернізації економіки / О.В. Позняк // Міжнар. наук.- практ. конф. — К.: Мінпраці України, РЗПС України НАН України. Укр. ін.-т соц. досліджень, 2000. — Т 1. — 562 с.
 5. Ринок праці в Україні: [аналітико-статистичний зб.] / Державний сектор зайнятості Міністерства праці і соціальної політики України. — К., 2008. — 299 с.
 6. Шевченко Л.С. Ринок праці: сучасний економіко-теоретичний аналіз: [монографія] / Л.С.Шевченко. — Харків: Видавець ФО-П Ваняярчук Н.М., 2007. — 336 с.
- Стаття надійшла до редакції 13.02.2010 р.*